دورهٔ چهاردهم قانون گذاری

جلسه ۸۲

شمارهٔ مسلسل - ۱۳۳۹

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۲۳ آذرماه ۱۳۲۳ ☆

فهرست مطالب :

۱ - تصویب صورت مجلس
۲ - تقدیم یك فقره لایحهٔ قانونی بقید یك فوریت از طرف آقای نخست وزیر راجع بالغاء اختیارات رئیس کل دارائی و تصویب فوریت آن
۳ - تقدیم یك ورقه استیضاحیه ازطرف آقای پور رضا و مذاکره در اطراف آن و استرداد استیضاح از طرف آقای پور رضا
٤ - اخذ رأی اعتماد برحسب تقاضای آقای نخست وزیر
٥ - تصویب نمایندگی آقای محمد حسین قشقائی از آباده
٦ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس یکساعت قبل از ظهر بریاست آقای دکتر معظمی (نایب رئیس) تشکیل گردید

صورت مجلس روز یکشنبه ۱۹ آذر ماه را آقای هاشمی (منشی) قرائت نمودند ☆☆

[۱ - تصویب صورت مجلس]

نایب رئیس - آقای دشتی راجع بصورت مجلس فرمایشی دارید ؟

دشتی - خیر قبل از دستور عرض دارم

نایب رئیس - آقای فداکار .

فدا کار - بنده را جزو غائبین بی‌اجازه نوشته بودنددر صورتیکه قبلا اطلاع داده بودم .

نایب رئیس - اصلاح میشود آقای یمین اسفندیاری .

یمین‌اسفندیاری - بنده غیبتم بواسطه کسالت مزاج بوده که قبلاً اطلاع داده بودم .

نایب رئیس - اصلاح‌میشود . آقای صدر قاضی شما در صورت مجلس فرمایشی دارید ؟

صدر قاضی - خیر - قبل از دستور عرض دارم .

نایب رئیس - آقای عدل .

☆ عین مذاکرات مشروح هشتاد ودومین جلسه ازچهاردهمین دورهٔ قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

ادارهٔ تند نویسی و تحریر صورت مجلس

☆☆ اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین با اجازه - آقایان : طوسی - جلیلی - فاطمی - نراقی - امیر ابراهیمی - مقدم - منصف - دکتر زنگنه - دکتر رادمنش .

غائبین بی اجازه - آقایان : اخوان - صکفائی - عامری - آصف - صمصام - تولیت - تیمور تاش - سید ضیاءالدین - فداکار - سیف پور - یمین اسفندیاری - معدل - رفیعی - مجد - اوانسیان .

دیرآمدگان بی اجازه - آقایان : بیات - فیروزآبادی - گله داری - دکتر کیان - اریه

عدل ـ بنده را جزو غائبین نوشته اند در صورتی که بنده این جا بودم ومراسم تحلیف را عمل کردم .

هاشمی ـ اشتباه شده آقای معدل بوده نه آقای عدل

نایب رئیس ـ آقای دولت آبادی راجع بصورت جلسه اعتراضی دارید ؟

دولت آبادی ـ بنده یك نکته را میخواستم در صورت مجلس‌هاتذکربدهم وآن‌این بود که گاهگاهی بنابه‌پیشنهاد یکی‌از نمایندگان و تصمیم مجلس موضوعاتی را جزودستور میگذارند و این موضوع البته ممکن است با موافقت مجلس و طبق نظامنامه از دستور خارج شود حالا این موضوع را باید درصورت مجلس بعد قید کرد که بکلی از بین نرود یعنی موافقت یا عدم موافقت مجلس در طرح یك موضوعی باید قید شود مثلاً یکی از اینموضوع ها که بنده عرض میکنم در جلسه سابق بود تفسیر بند (ط) از ماده ٦ قانون مالیات بر در آمد بود این موضوع اول و موضوع دوم موضوع‌انتخاب یك نفر کسری برای کمیسیون دادگستری بود که این را هم‌مجلس قبول کرد وجزو دستور قرار دادولی چون در صورت‌مجلس قید نشده موضوع‌از بین رفت این‌است که بنده تقاضا میکنم من بعد رعایت بشود که درصورت مجلس‌ها موضوعاتی که در مجلس مطرح میشود قید شود

نایب رئیس ـ طرح جنابعالی در جلسه گذشته جزو دستور بوده‌است‌دردرجه دوم‌ولی‌چون‌درموقع‌ختم‌جلسه اعلام نشده بوداین بودکه درصورت مجلس‌هم قیدنشده است .آقای دکتر شفق شما راجع بصورت جلسه اعتراضی دارید ؟

دکترشفق ـ خیر بنده قبل از دستور عرضی دارم .

نایب رئیس ـ پس دیگر مخالفی‌نیست؟(اظهاری‌نشد) صورت مجلس تصویب شد. آقای نخست وزیر .

[۲ تقدیم یك فقره لایحه قانونی بقید یك فوریت از طرف آقای نخست وزیر راجع به الغاء اختیارات رئیس کل دارائی]

نخست‌وزیر ـ نظر باینکه در موقع طرح برنامه‌راجع باختیارات دکترمیلسپورئیس کل دارائی‌مذاکراتی‌درمجلس شورای ملی شد و بعلاوه یك عده از آقایان نمایندگان هم با خود من دراین موضوع مذاکراتی‌فرموده بودند و بنده هم در موقع طرح برنامه و عده کرده بودم که در اسرع اوقات نظریات دولت را بعرض مجلس شورای ملی برسانم و بعد هم مجلس شورای ملی اینطور در نظر گرفت که در مدت ده روز باید این کار انجام شود و بنده هم وعده کردم که این کار را انجام بدهم و اینکه قبلاً نوشته بودم و در نطق خودم هم اظهار کردم که در اسرع وقت این لایحه را تقدیم میکنم ازاین‌نقطه‌نظربود که‌میخواستم برای قسمتهای آتی آن‌هم‌تصمیمات خودم‌را گرفته باشم ووقتی که تصمیمات مقتضی‌برای‌قسمتهای‌اقتصادی مملکت گرفته‌شدبعرض‌مجلس شورای ملی برسد ولی چون مجلس شورای ملی نظر داشت که زودتر این عمل انجام شود و مدت را تا ۱۰ روز محدود کردند این بود که بنده نسبت باختیارات دکتر میلسپو با شور در هیئت دولت این طور تصمیم گرفتم واین لایحه که مربوط باین امراست تنظیم‌و امروز تقدیم‌مجلس شورای‌ملی میکنم تا انشاءالله پس از تصویب آن‌در یك مدت‌مختصری شاید بتوانم یك تشکیلات بهتری بدهم‌و وظایف دیگری را هم که داشته ام انجام بدهم وآنوقت نتیجه قطعیش را بعداً بعرض مجلس شورای ملی میرسانم (یمین‌اسفندیاری ـلایحه با فوریت است ؟) بقید یك فوریت است (صحیح است)

نایب رئیس ـ لایحه قرائت میشود :

مجلس شورای‌ملی ـ چون اختیاراتی که بموجب‌قانون ۱۳ اردیبهشت ۱۳۲۲ به شخص آقای دکتر میلسپو رئیس کل دارائی داده شده است تا بحال چندین بار در مجلس شورای ملی مطرح گردید و عدهٔ زیادی از آقایان نمایندگان در آن باب نظریاتی اظهار کرده اند و چون هنگام بحث‌در اطراف‌برنامه دولت نیز این موضوع مجدداً مطرح و از طرف دولت‌وعده صریح داده شد که درظرف ده روز مطلب را تحت مداقه کامل قرار داده و پیشنهاد مقتضی به مجلس شورای ملی تقدیم دارد ونظر باینکه در نتیجه مطالعات معلوم و مبرهن شده است که نه فقط این قانون دامنه اموری را که انجام واداره آن‌بعهده رئیس کل

دارائی گذاشته شده است بقدری وسیع کرده که نتیجه مطلوب‌حاصل نشده بلکه‌دادن‌چنین‌اختیارات‌بیك‌مستخدمی که قانوناً در مقابل‌مجلس‌شورای ملی مسئولیت‌مستقیم ندارد نمیتواند بااصل مسئولیت وزیران درمقابل‌قوه مقننه‌که‌یکی ازاصول مهمه قوانین اساسی ایران است‌مطابقت نماید و چون موقعی که‌دولت بتواند نسبت باداره و حسن‌جریان‌اموریکه موضوع آن‌اختیارات میباشد بامطالعات عمیقی تصمیم‌مقتضی اتخاذ نماید لازم است که آن اختیارات بخود دولت تفویض گردد لذا ماده‌واحده زیر پیشنهاد و تقاضای تصویب آنرا باقید یك فوریت مینماید .

ماده واحده ـ قانون اختیارات آقای دکتر میلسپو رئیس کل دارائی مصوب سیزدهم اردیبهشت ۱۳۲۲ از اول دیماه ۱۳۲۳ فسخ و اختیارات مذکور در آن قانون بدولت واگذارمیشود. دولت‌مکلف است ازتشکیلات قسمت‌اقتصادی وزارت دارائی آنچه رالازم‌میداند نگاهداری یا بوزارتخانه های دیگر منتقل نموده و آنچه غیر ضروری تشخیص دهد منحل کند . و نیز مجاز است قسمتی از این تشکیلات را بطرز بازرگانی اداره نماید .

نایب رئیس ـ فوریت‌لایحه مطرح است . از آقایانیکه اجازه خواسته‌اند خواهش میکنم‌راجع‌باصل موضوع‌صحبت نکنند فقط راجع بفوریت صحبت کنند. آقای دکترشفق

دکتر شفق ـ بنده از این فرصت استفاده میکنم و میخواهم خدمت آقایان‌عرض‌بکنم‌یکی‌ازموارد‌مهم‌اختلاف که بین‌آقایان‌درمجلس‌پیداشدراجع بمستشاران‌آمریکائی این بود که یك عدهٔ میگفتند بایددولت‌نقشه اساسی وعاقلانه ای درباب امور اقتصادی کشور تهیه بکند و بدون نقشه بهیچ موضوعی دست نزند که کار اگر بد است بدتر نشود . حالا هم بنده بخاطر اینکه لازم و ضروری میدانم و صلاح کشور و مملکت را در این میدانم که یك نقشه اساسی طرح شود (یمین اسفندیاری ـ برای قیامت) و بعد از روی نقشه باین موضوع اقدام شود بنده بافوریت در این موضوع مخالف هستم در اصل موضوع هم مطالبی دارم که ممکن است مفید باشد و لازم است بعرض مجلس برسد که هم آقایان نمایندگان ملت وهم مردم بدانند فعلاً صحبت نمیکنم ومیگذارم برای وقت دیگر ولی حالا که آقایان نمایندگان اکثریت این تصمیم را دارند دراین باب ما چه عجله‌ای داریم از فوریتش صرفنظر بفرمائید که لایحه برود به کمیسیون‌واز روی‌کمال دقت رسیدگی شود . و بهتراست دوشوری باشد

یمین اسفندیاری ـ برود کمیسیون دفن شود ؟!

نایب رئیس ـ آقای دشتی جنابعالی موافقید ؟

دشتیـ بلی‌بنده موافقم‌عرض کنم‌چون درفوریت‌صحبت است بنده‌هم در متن‌قضیه وارد نمیشوم که آیالزوم دارداین اختیارات یا ندارد وچه ضررهائی دارد یاچه منافعی دارد و یکی‌هم اینکه آیانقشه‌باید کشیده شود یانه آنهم‌یك‌موضوع علیحده ای است . چیزی که فعلاً اهمیت دارد و باید اینجا در مجلس صحبت شود راجع بفوریتش است . یکعده از آقایان در مجلس معتقد بدوفوریت هستند و یك عده هم‌مثل آقای دکتر شفق معتقدند که فوریت اصلاً نداشته باشد و باید دومرتبه‌برود بکمیسیون وبرگردد ولی دولت راه‌حلی بنظرش رسیده است که‌یك فوریت داشته‌باشد (صحیح‌است) واین یك‌راه عاقلانه‌ایست و از آقایانی که باالغاء اختیارات دکتر میلسپوموافقند ومعتقد بدوفوریت هستند خواهش میکنم که موافقت بکنند باهمین یك فوریت (صحیح است) و صحیحش هم‌همین‌است که هم‌دولت بهتربتواند مطالعه‌بکند راجع باینکه چه کارهائی‌باید بکند یعنی‌جای‌این‌اختیارات را چطور پر کند و یکی هم اینکه فرصتی برای آقایان نمایندگان‌هست که مطالعه بکنند ولی‌اینکه دومرتبه برود بکمیسیون و برگردد صحیح نیست و لزوم ندارد برای اینکه این موضوع اختیارات قریب بیکسال است که مورد بحث مردم است و باندازه کافی درش صحبت شده است و تقریباً اکثریت قاطع مجلس معتقدشده است باین موضوع‌که این‌اختیارات‌برخلاف‌قانون‌اساسی‌است‌ونتیجه‌مطلوب‌هم‌ازش گرفته‌نشده‌است بنابراین‌بعقیده‌بنده‌عوض‌اینکه‌وقت‌مجلس را تلف کنیم‌موافقت کنید که با همین یك فوریت تصویب شود .

جمعی از نمایندگان ـ رأی ـ رأی .

نایب رئیس ـ رأی میگیریم بفوریت لایحه آقایانیکه موافقند قیام نمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد عرض کنم مطابق مقررات باید بکمیسیون قوانین دارائی فرستاده شود ولی مطابق پیشنهادیکه آقای ملك مدنی کرده اند معتقدند بکمیسیون دارائی و بودجه و بازرگانی فرستاده شود .

(پیشنهاد آقای ملك مدنی بشرح زیر قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم کمیسیون دارائی، بودجه و بازرگانی باین لایحه جمعاً رسیدگی نمایند و مورد شور قرار دهند .

نایب رئیس ـ آقای ملك مدنی .

ملك مدنی ـ عرض کنم موضوع میسیون امریکائی و الغاء اختیارات دکتر میلسپو الآن مدت هشت ماه است یعنی از روزیکه مجلس تشکیل شده مورد بحث و مذاکره بوده و در هر دو دولت گذشته آقای ساعد هم مورد بحث بود و مطلب یك مطلب خیلی مهمی است بنده این قضیه را هم که پیشنهاد کرده ام در مجلس هم سابقه داشته است که همیشه در مواقعیکه یك قضیه مهمی بوده است کمیسیونهای مختلف باهم تشریك مساعی میکرده اند نظر ما براین است که ما این لایحه را در کمیسیون طوری تنظیم کنیم که وقتیکه به مجلس میآیده جلسه وقت مجلس را نگیرد . . .

امینی ـ این عمل باعث میشود که این لایحه هیچوقت نگذرد .

ملك مدنی ـ این سه کمیسیونی را که بنده پیشنهاد کرده ام از کمیسیونهای باصلاحیت است اولاً کمیسیون قوانین دارائی از نظر امور مالی و ازنظر امور اقتصادی و کمیسیون بودجه ازنظر تماس بابودجه در آمد و بودجه خرجش بایددراین کاررأی داشته باشند کمیسیون بازرگانی هم کمیسیونی است که ازنقطه نظر امور بازرگانی واقتصادی صلاحیت دارد . . .

امینی ـ این مخالف نظامنامه است .

مظفرزاده ـ در موقع تصویب این اختیارات به کدام کمیسیون رفته بوده است ؟

ملك مدنی ـ اتفاقاً آقای بیات که نخست وزیر ند آنموقعی که ما این اختیارات را تصویب کردیم و این اختیارات را دادیم خودشان هم در مجلس بودند نظر دارند که دو کمیسیون آن موقع تشکیل شد یکی کمیسیون بودجه بود و یکی کمیسیون دارائی که قانون را گذراند سابقه اش هم هست بنده نظرم در اینجا اشکال تراشی نیست یك له و علیهی در این جریان پیدا شده است آقایان هم میدانند بنده نظرم این است که یك قدمی برداریم که روی خیر و صلاح کشور باشد در قسمت اولش بنده خودم از اشخاصی هستم که هیچ تردیدی و مخالفتی ندارم که آن اختیارات ۱۳ اردی بهشت الغاء شود بنده هیچ حرفی در آن قسمت ندارم ولی در قسمت دومش که واگذار بدولت باشد بنحوه عملش بنده نظر دارم و از اشخاصی هستم که میگویم ما باید یك عمل مطمئن و دقیقی بکنیم که مورد اشکال واقع نشود بنابراین این مطلبی است که بایستی بانهایت خونسردی و بعقیده من بانهایت بیطرفی حل شود و یك عملی بکنیم که باقتصادیات مملکت لطمهٔ وارد نیاید (صحیح است) این است که بنده این پیشنهاد را کردم ونظر دیگری هم ندارم .

نایب رئیس ـ آقای مجدضیائی اخطار نظامنامه ای دارند که قرائت مینمایند :

(ماده ۲۳ را آقای مجدضیائی بشرح زیر قرائت نمودند)

مادهٔ ۲۳ ـ کمیسیونهائی که برای امور مخصوص تشکیل شده اند هر گاه طرح یا لایحه قانون جدیدی مربوط بهمان امور پیشنهاد شود مجلس میتواند طرح یا لایحهٔ جدیده را بهمان کمیسیون رجوع نماید .

از این چه استفاده میشود این هم امور مالی است باید به کمیسیون مالیه رجوع شود اگر چنانچه خواستید بشعبه دیگری برود باید ده نفر از آقایان نمایندگان یك پیشنهادی بدهند و ترتیبش را بدهند و کمیسیونهای دیگر راهم شرکت بدهند .

نایب رئیس ـ آقای محمد طباطبائی

محمد طباطبائی ـ اشکال آقای مجدضیائی صحیح ولی

اشکال اساسی را نفرمودند و آن این است که وقتیکه قانونی را دولت بقید یك فوریت به مجلس داد و فوریت آنرا هم مجلس تصویب کرد رسمی میشود و بلافاصله احاله میشود بکمیسیون واساساً گرفتن پیشنهاد و خواندنش و طرح کردن آن برخلاف نظامنامه است یك فوریت لایحه تصویب شده بعد از اینکه فوریت اول تصویب شد مجلس دیگر وارد صحبت در آن لایحه نمیشود دیگر مجالی برای پیشنهاد کردن نیست پیشنهاد موقعی است که در فوریت اول صحبت میشود بنابراین مطابق نظامنامه این لایحه باید برود بکمیسیون وعلاوه براین کمیسیونی که باینکار رسیدگی میکند مثلاً کمیسیون دارائی اعضاء کمیسیونهای دیگر هم میتوانند بروند در آن کمیسیون که اگر نظری دارند نظر خودشان را بگویند (صحیح است) بنابراین بنظر من از نظر نظامنامه هم مجالی برای این پیشنهاد نیست

نایب رئیس ـ این اخطاری که آقای مجدضیائی فرمودند که باید ده نفر امضاء کنند بموجب ماده ۲۳ راجع بلوایحی است که در دورهٔ سابق تقنینیه مطرح شده است وباقیمانده است این راهم که آقای طباطبائی تذکر دادند این پیشنهاد است وطرح آن اشکالی ندارد و با یك فوریت آن که تصویب شد ارتباطی ندارد واین مذاکرات هم زائد است

امینی ـ بنده اجازه میخواهم

نایب رئیس ـ آقای امینی شما مخالفید ؟

امینی ـ بلی مخالفم

نایب رئیس ـ بفرمائید

امینی ـ عرض کنم اینجا یك اشتباهی پیش آمده . (آقای ملك مدنی استدعا دارم توجه بفرمائید) وآن مخلوط کردن لغو اختیارات است با پروژه و پیشنهاداتی که دولت میدهد لغو اختیارات ایشان این در کمیسیون دارائی رسیدگی میشود ولغو میشود ووقتیکه دولت پروژه کارش را آورد وتماس پیدا کرد بادستگاه بعدی که بابودجه سروکار دارد کمیسیون بودجه رسیدگی باید بکند بادستگاه بعدی که باید بنظر دولت بطرز بازرگانی اداره شود آن تماس دارد با کمیسیون بازرگانی و پیشه وهنر البته آنها را باید کمیسیونهای دیگر رسیدگی کنند آقای ملك مدنی بنده خیلی متأسفم از اینکه این قسمت را عرض کنم که عده ای نظر دارند که این لایحه دفن شود در کمیسیونها خیلی معذرت میخواهم البته باید یك پیشنهاداتی بکنند علاوه براین پیدا کردن وجمع کردن اعضاء یك کمیسیون کار مشکلی است تاچه رسد بجمع کردن اعضاء سه کمیسیون که بخواهیم مخلوط کنیم و این سه کمیسیون را در یکجا جمع کنیم واکثریتی برای اینکار قائل شویم بنده استدعا میکنم آقای ملك مدنی چون جنابعالی خودتان منطقی هستید عرض میکنم اینموضوع لغو اختیارات با کمیسیون بودجه و بازرگانی و پیشه وهنر تماس وارتباطی ندارد بدین جهة ابتدا نباید برود به سه کمیسیون (صحیح است)

نمایندگان ـ رأی رأی (همهمه نمایندگان) (زنگ ممتد نایب رئیس)

نایب رئیس ـ به کمیسیون دارائی باید ارجاع شود ولی چون پیشنهاد شده است باید رأی گرفت

یمین اسفندیاری ـ جنابعالی هی زنگ میزنید ما هم میگوئیم رأی رأی

روحی ـ مذاکرات کافی است رأی بگیرید

دکتر طاهری ـ بهر کمیسیون که خود اختیارات مراجعه شده بود حالاهم بهمان کمیسیون رجوع شود

نمایندگان ـ رأی . رأی

نایب رئیس ـ مطابق نظامنامه باید رأی گرفت

دشتی ـ به بینید قانون اختیارات را کدام کمیسیون تصویب کرده این هم باید بهمان کمیسیون رجوع شود

نایب رئیس ـ به کمیسیون دارائی بایدارجاع شود ولی چون پیشنهاد شده رأی میگیریم به پیشنهاد آقای ملك مدنی آقایان موافقین قیام کنند (عدهٔ کمی برخاستند) تصویب نشد ارجاع میشود بکمیسیون دارائی

[۳ ـ تقدیم یك ورقهٔ استیضاحیه ازطرف آقای پوررضا واسترداد آن]

نایب رئیس ـ یکورقه استیضاح از طرف آقای پوررضا رسیده قرائت میشود :

(ورقهٔ استیضاح بشرح زیر قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملّی :

بجهات دو گانهٔ که ذیلاً بعرض مجلس شورای ملی میرساند و با توجه باصل ۶۷ متمم قانون اساسی و صراحت مادهٔ ٤٤ نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی اینجانب دولت آقای بیات را استیضاح مینمایم وتقاضا دارم که مقرر فرمایندمتن استیضاح درجلسه علنی مجلس شورای ملی قرائت و مدلول آنرا بدولت اعلام وروز استیضاح را معین نمایند .

اولاً ـ نظر باینکه دولت آقای بیات درهفتهٔاول زمامداری خود پیرو وصول یادداشتی از یك سفارتخانهٔ خارجی اقدام بتوقیف جراید کشور ـ مرد امروز ـ هور نموده است نظر باینکه این اقدام دولت و تمکین بتقاضای نمایندگان خارجی بمنزله تجویز دخالت درامورداخلی تلقی شده وممکن است ایجاد سابقه برای مداخلات وسیعتری را فراهم نماید . و بالاخره نظر باینکه این عمل دولت و توقیف جراید بدون محاکمه وصدور حکم نهائی ازمحاکم صلاحیتدار علاوه بر اینکه مخالف صریح اصل ۷۹ متمم قانون اساسی و مقررات قانون مطبوعات میباشد نیز اصولاً این عمل دولت مجوز مداخلات دیگران درامور داخلی بوده وبا این رویه سکته باستقلال سیاسی کشور وارد مینماید .

ثانیاً ـ بطوریکه اطلاع حاصل شده ودربعضی از جراید نیز منعکس شده است اخیراً درنتیجه عملیات غیرقانونی بعضی ازعناصر ماجراجو بتحریك مأمورین خارجی رویه های نامطلوب درشمال ومخصوصاً درآذربایجان ومازندران ایجاد شده است ومتأسفانه بعوض جلوگیری ازاین اعمال خودسرانه ونامطلوب بعضی از مأمورین حق ناشناس ایرانی هم با آنها مشارکت وهمکاری مینمایند . مع الوصف دولت آقای بیات درمقابل این جریانات تا آنجا که اینجانب مطلع میباشم هیچگونه اقدامات فوری وعاجل ننموده (یمین اسفندیاری ـ صحیح نیست آقا) وهمچنین نخواسته اند که خاطر آقایان نمایندگان را ازتصمیمات عاجلی که لازمه یك چنین موقع مهمی است مستحضر نمایند.

نظر باینکه ادامه این رویه و سکوت دولت مملکت را بطرف پرتگاه سوق میدهد ودولت آقای بیات قادرنخواهد بود که این اشکالات راحل ومرتفع نماید . علیهذاوباتوضیحات شفاهی که درجلسه علنی بعرض مجلس شورای ملی خواهم رسانید دولت آقای بیات را مورد استیضاح قرارمیدهم .

تهرانی ـ آقای نخست وزیر همین امروز انشاء الله حاضرند جواب بدهند .

نخست وزیر ـ البته بنده درضمن اظهاراتی که در رادیو بعموم ملت اظهارکردم وهمچنین در نطقی که در موقع طرح برنامه دولت اظهار داشتم یك نظریاتی را از طرف دولت اظهار کردم که آن نظریات ازطرف اکثریت مجلس شورای ملی تائید شد (صحیح است) والبته آن نظریات برای جلوگیری از وضعیات موجوده بود و نظر این بود که برطبق مصالح مملکت امروز هرقدمی که برداشته میشود با موازین قانون عملی شود (نمایندگان ـ صحیح است ـ احسنت) بنده در این چندروزه تصدی خودم هیچ کاری برخلاف قانون نکرده ام (نمایندگان ـ صحیح است) و البته سعی داشته ام که روابط سیاسی خودمان را همانطورکه عرض کردم وهمچنین وضعیات داخلی خودمان را بر روی بیطرفی وروی مصالح مملکت تشخیص بدهم وعملی بکنم (صحیح است) و بیش ازچندروزهم نیست که مشغول کارشده ام وانتظارهم نداشته ام که جلوی این دستگاه یك سنگی گذاشته شود (یمین اسفندیاری ـ ما هم انتظار نداشتیم) و در چرخهای مملکت یك اشکالی پیش بیآید (صحیح است) و البته بازهم برای اینکه نظریات مجلس شورای ملی را بدانم تقاضا میکنم همین امروز آقایان موافقت بفرمایند که استیضاح مطرح شود (نمایندگان ـ صحیح است) ونظریاتی که دارند آقا اظهار کنند ومن هم نظریات خودم را اظهار بکنم (صحیح است) اگر اکثریت مجلس شورای ملی با آن سیاستیکه بنده درنظردارم موافقت دارند بخدمتگذاری مشغول هستم واداره میکنم واگرموافقت ندارند کنارمیروم

نمایندگان ـ صحیح است ـ احسنت .

نایب رئیس ـ مطابق ماده ٤٤ نظامنامه بهیچوجه بحث دراطراف این موضوع نخواهد شد آقای پوررضا که استیضاح کننده هستند بفرمایند در اطراف استیضاح خودشان صحبت کنند (صحیح است)

همهمه نمایندگان ـ صدای زنگ رئیس

فرخ ـ بنده اخطار نظامنامه دارم .

پور رضا ـ آقای فرخ اجازه بدهید بنده خودم اخطار نظامنامهٔ میکنم بنده قیم لازم ندارم (همهمه نمایندگان) اجازه بفرمائید آقایان قبل ازاینکه شرحی دراطراف موقعیت یا عدم موقعیت موضوع استیضاح عرض کنم اجازه میخواهم ماده ٤٤ نظامنامه را قرائت کنم

نمایندگان ـ با همهمه بخوانید .

ماده ٤٤ ـ هرنمایندهٔ که ازوزیری استیضاحی نماید باید تقاضای خودرا کتباً برئیس داده و موضوع استیضاح را در ضمن تعیین نماید ... (جمعی ازنمایندگان ـ معین شده است) رئیس آن را درمجلس قرائت میکند ومجلس باید آن تقاضا را قبول نموده پس ازآنکه از اظهارات وزیر یا وزراء در باب تعیین روزیکه استیضاح باید بعمل بیاید (جمعی از نمایندگان ـ همین امروز) طهرانی ویمین اسفندیاری ـ آقا همین امروز) مستحضر شد بدون مباحثه در اصل موضوع قرار روز استیضاح را بدهند

نمایندگان ـ همین امروز .

یمین اسفندیاری ـ چه وضعی است رئیس دولتی را که دیروز بهش رأی اعتماد داده شده قباحت دارد که تو امروز استیضاح میخواهی بکنی .

پور رضا ـ بالاخره قرار روز استیضاح (طهرانی ـ همین امروز) همهمه نمایندگان ـ آقا همین امروز همین امروز الآن الآن) صدای زنك رئیس)

نخست وزیر ـ بفرمائید عرض کردم بنده همین امروز برای جواب حاضرم .

پور رضا ـ حضرت آقای بیات حضرتعالی که سابقه زندگیتان حاکی ازیك زندگی جنتلمنی است درمقابل یك اکثریتی که بآن متکی هستید نباید بنده را غافلگیر کنید

جمعی از نمایندگان ـ یعنی چه همین امروز باید استیضاح بشود (طهرانی ـ آقا نخست وزیرهم همین امروز حاضراست باید الآن استیضاح بکنی) امینی ـ باید امروز تکلیف دولت معین شود اگر دولت اکثریت ندارد باید برود (همهمه نمایندگان ـ صدای زنك رئیس)

نخست وزیر ـ خواهش میکنم آقایان اجازه بفرمائید ایشان صحبتشان را بکنند بعد جواب داده شود .

قبادیان ـ هیچ سابقه ندارد این قضیه .

نایب رئیس ـ آقای قبادیان بدون اجازه فرمایشی نکنید دولت که حاضراست برای جواب چه مانعی دارد .

پور رضا ـ خیر نمیشود امروز مطرح شود بنده قسمت اخیر ماده چهل و چهار را تکرار میکنم آنوقت از لحاظ موازین ومنطق تجزیه وتر کیبش میکنم (همهمه نمایندگان آقا دولت همین امروز حاضر است جواب بدهد)

طهرانی ـ شما همین امروز باید استیضاح کنید نخست وزیر هم حاضر است جواب بدهد .

نایب رئیس ـ آقایان اجازه بفرمائید ماده نظامنامه که آقای پور رضا قرائت کردند در واقع اخطار نظامنامه را به بنده کردند ماده چهل و چهار را که آقا قرائت کردند آقایان ملاحظه فرمودند که بنده مطابق نظامنامه عمل کردم (نمایندگان ـ صحیح است) مطابق مقررات ایشان استیضاح را کتباً به بنده دادند و منهم مطابق مقررات استیضاح را بعرض مجلس رساندم (صحیح است) و اگر شما میخواستید پس بگیرید بایستی بمن بنویسید (نمایندگان ـ صحیح است) و چون ننوشتید باید مطابق مقررات در مجلس قرائت شود (صحیح است) ومطابق مقررات درمجلس قرائت شده است (صحیح است) و مطابق ماده ٤٤ آقای نخست وزیر و آقایان وزراء حق دارند توضیح بدهند و توضیح هم دادند و همین امروز وقت معین کردند (صحیح است) و اکثریت مجلس هم موافقند که همین امروز مطرح شود (نمایندگان صحیح است) بنابر این باید مطرح شود (صحیح است)

تشخیص هم با هیئت رئیسه است .

پور رضا ـ پس از اظهارات وزیر یا وزرا در باب تعیین روزیکه استیضاح باید بعمل بیاید بدون مباحثه در اصل موضوع یعنی چه . آقای دکتر عبده این عبارت معنایش چیست ؟ یعنی امروز نمیشود

نمایندگان ـ با همهمه اینطور نیست اینطور نیست .

نایب رئیس ـ (خطاب بآقای پور رضا) بنده بجنابعالی اخطارانحراف ازموضوع میکنم‌الآن باید موضوع استیضاح مطرح بشود حاضر هستید از حق خودتان استفاده کنید ؟ یا اینکه از مجلس درخواست بکنید که موافقت کنند برای وقت دیگر مطرح شود .

پوررضا ـ استیضاح شده است و پس نمی گیرم .

طباطبائی ـ آقا صحبتتان را تمام کنید بیائید پائین تا دیگران جواب بدهند .

پوررضا ـ بنده اصراری ندارم که امروز مطرح بشود ولی مسبوق نبودم باینکه در این جلسه‌هم امکان دارد که استیضاح مطرح بشود و دلائل و مدارکی که برای اثبات نظر خودم دارم اینجانیست موافقت بفرمائید که بعد ازظهر جلسه بشود روز یکشنبه مطرح بشود والا بنده حالا صحبت نمیکنم و اگر امروز رأی بدهند بنده مجدداً فردا دولت را استیضاح میکنم .

یمین اسفندیاری ـ این چه وضعی است (همهمهٔ نمایندگان) .

نایب رئیس ـ آقای یمین اسفندیاری خواهش میکنم عصبانی نشوید .

یمین اسفندیاری ـ بنده نمیتوانم عصبانی نشوم‌دولتی را که دیروز در مجلس رأی اعتماد باو داده‌اند امروز استیضاح می کنند .

نخست‌وزیر ـ باید خونسرد صحبت کرد آقای یمین اسفندیاری (خندهٔ‌نمایندگان) بنده خیلی‌خوشوقتم وافتخار میکنم که ۱۰ دوره در مجلس بوده‌ام و همیشه مجری آئین‌نامه بوده‌ام و امروز کسی نمیتواند اشکال نظامنامهٔ یا آئین نامهٔ نسبت بنظریات بنده بگیرد (صحیح است) آنموقعی‌هم که در مجلس بودم اگر در موردی یك اشکالی‌هم در این قسمتها بود اغلب رفقا به بنده مراجعه میکردند و بنده‌حل میکردم عرض کنم این آئین نامه میگوید رئیس آن را در مجلس قرائت میکند ومجلس باید آن تقاضا را قبول نموده وپس‌از آنکه از اظهارات وزیر یاوزرا در باب تعیین روزیکه استیضاح باید بعمل آید مستحضر شد بدون مباحثه دراصل موضوع قرار روز استیضاح را میدهد پس پیشنهاد روز باید از طرف وزیر یا وزراء بشود و قبول‌آن با مجلس است واین مربوط به شخص استیضاح کننده و دولت نیست تعیینش با مجلس است اگر مجلس رأی داد همین امروز البته محل اشکال نیست اگرهم گفت پس فردا آنوقت باید پس فردا باشد ولی بنده میخواستم‌یك‌چیزدیگری‌را عرض کنم وآن اینست که آقا میفرمایندمراغافلگیر کرده‌اندمعلوم میشودآقا خودشان در این مطلبی که نوشته اند هیچ ملتفت نبوده‌اند شاید یك موضوعی‌تهیه شده‌وبه آقاداده‌اند که قرائت کنند (نمایندگان صحیح است ـ احسنت) بنده غافلگیر میشوم چون بنده از نظرشما و از نظریات شما اطلاعی نداشتم معهذا چون پاك هستم و نظری ندارم حاضر هستم هرمطلبی‌را که شما اینجا اظهار بکنید وهر نظری را که میفرمائید بدون اینکه بنده مطلع باشم جواب بدهم هرمطلبی را که دارید بفرمائید بنده هم جواب میدهم بنده‌اگرفردا هم استیضاح بفرمائید حاضر هستم‌جواب بدهم‌اگر روز دیگرهم‌استیضاح بفرمائید جواب میدهم ولی‌بنده عرض کردم هیچ حاضر نیستم که باین وسیله وقت‌مملکت راتلف کنم‌آقا فردا هم استیضاح‌بکنند همان‌فردا حاضرم جواب بدهم‌اگرشما حاضرید که‌اینطوروقت مملکت را تلف‌بکنید عوض اینکه مابرویم کار بکنیم بیآئیم به‌بینیم شماچه میگوئید ما نمیتوانیم اینکار را بکنیم

نمایندگان ـ صحیح است ـ صحیح است

نایب رئیس ـ آقای‌پوررضاشرحی‌نوشته‌اند که‌استیضاح خود را پس میگیرند قرائت میشود :

پیشنهاد مینمایم که استیضاح را مسترد وبعداً در صورت

لزوم تقدیم‌خواهم کرد

امینی ـ اینکه پیشنهادنمیخواهد

نایب رئیس ـ اگر اجازه بفرمائید گزارش انتخابات آباده رسیده است مطرح بشود (صحیح است) پیشنهاد هم شده است آقای‌امینی گزارش‌راقرائت بفرمائید .

[۴ـ اخذرای‌اعتمادبرحسب تقاضای‌آقای‌نخست‌وزیر]

نخست وزیر ـ اجازه میفرمائید ؟

نایب رئیس ـ بفرمائید .

نخست وزیر ـ ایشان‌اگر استیضاحشان‌را پس گرفتند بنده برای اینکه یك موضوعاتی در جرائدنوشته شده‌وبنده هم البته همانطور که عرض کردم نظریاتم را قبلا عرض کرده بودم و مجلس‌هم موافقت کرده‌بودیعنی تائید خودش رانسبت بسیاست من اظهار داشت‌حالا بنده‌تقاضای رأی اعتمادمیکنم از مجلس که اگر رفتار من‌طرف اعتمادشان بوده رأی‌بدهند بنده با کمال افتخار حاضرم و اگر چنانچه نظریات آقایان نمایندگان درمجلس پشتیبان من است بمن‌رأی اعتماد بدهند و اگر پشتیبان در مجلس ندارم تکلیفم معلوم باشد .

نایب رئیس ـ مطابق مقررات دولت هر ساعتی میتواند تقاضای رأی اعتماد بکند (صحیح است) بنا بر این رأی اعتماد گرفته میشود .

هاشمی ـ بعضی از آقایان‌روی ورقه مینویسند موافق بدون امضا وخواهش‌میکنم‌آقایان اسم خودشان‌راهم درروی ورقه بنویسند که جزء ممتنعین محسوب نشوند .

(اخذواستخراج آراء بعمل آمده نتیجه بقرار زیر ازطرف مقام ریاست اعلام شد)

نایب رئیس ـ عدهٔ حاضردرمرکز ۱۱۵ نفر عدهٔ حاضر درموقع اعلام رأی ۹۳ نفرموافقین ۷۲ نفر مخالف یکنفر ممتنع ۵ نفر با ۷۲ نفر موافق رأی اعتماد داده شد .

نخست وزیر ـ بنده نهایت تشکررا ازمجلس شورای‌ملی میکنم و زبانم از عرضش عاجز است و امیدوارم با موافقت آقایان نمایندگان محترم موفق بیك خدمات بزرگی بشویم (انشاءالله) و اسباب آسایش عموم و اسباب افتخار این‌مجلس شورای ملی و این دولت بشویم .

[۵ـ تصویب نمایندگی آقای محمد حسین قشقائی از آباده]

نایب رئیس ـ آقای امینی بفرمائید گزارش شعبه را قرائت بفرمائید راجع بانتخابات آباده .

(بشرح زیر قرائت شد)

انجمن مرکزی انتخابات شهرستان آباده در تاریخ ۲۳/۶/۱۵ در حوزه مرکزی و هشت شعبهٔ فرعی بتفاوت از یك تا پنج روز بتوزیع تعرفهٔ و اخذ رأی اقدام نموده است .

درنتیجهٔ قرائت آراءِ آقای محمد حسین قشقائی‌باکثریت ۹۲۴۱ از۱۰۵۱۳رأی به‌نمایندگی‌دورهٔ‌چهاردهم‌تقنینیه‌مجلس شورای ملی انتخاب شدند .

بانجمن نظارت انتخابات درهفتهٔ مقرره شکایتی ازجریان کار نرسیده است و مجلس شورای ملی هم شکایتی دریافت نکرده .

شعبهٔ یکم با دقت و رسیدگی به پروند صحت انتخاب آقای محمد حسین قشقائی‌را تصدیق مینماید .

اسامی موافقین ـ آقایان : حسن‌اکبر ـ دکتر زنگنه ـ ابراهیمی ریگی ـ دکترفلسفی ـ سرتیپزاده ـ خلعت‌بری ـ سیف‌پورفاطمی دکتر جلال عبده ـ مهندس پناهی ـ هاشمی ـ مؤید قوامی ـ دکتر اعتبار ـ عباس مسعودی ـ ابوالفضل حاذقی ـ ذکائی ـ یمین اسفندیاری ـ مهندس فریور ـ عباس حشمتی ـ مهدی عدل ـ فتحعلی ایپکچیان ـ حاج سید رضا فیروز آبادی ـ جواد مسعودی ـ اردلان ـ دکتر آقایان ـ دکتر غلامرضا کیان ـ شیخ الاسلام ملایری ـ شجاع ـ ابوالحسن صادقی ـ مصطفی کاظمی ـ سید احمد بهبهانی ـ دکتر مجتهدی ـ مراد اریه ـ محسن افشار صادقی ـ جمال امامی ـ شریعت زاده ـ رضا حکمت ـ ذوالفقاری ـ نبوی ـ مرآت اسفندیاری ـ عزت الله بیات ـ دولت آبادی ـ عماد تربتی ـ فولادوند ـ ظفری ـ عامری ـ ابوالقاسم امینی ـ صمصام بختیاری ـ عطاءالله روحی ـ لفخمی ـ محمد علی اعتماد ـ خاکبار ـ حیدر علی امامی ـ محمد گرگانی ـ محمد علی امام جمعه ـ امیر تیمور ـ رضا تجدد ـ شکرالله صفوی ـ دهستانی ـ مؤید ثابتی ـ آشتیانی ـ عبدالکریم‌صدریه ـ دکترمحمدمصدق ـ حسین تهرانی ـ مجد ضیائی ـ موسی‌فتوحی ـ محمد بهادری ـ تیموری ـ علی‌محمد دهقان ـ ملك مدنی خلیل دشتی ـ محمد علی مجد ـ صدر قاضی

مخالف : پور رضا .

ورقه سفید علامت امتناع .

نایب رئیس ـ مخالفی نیست ولی عده برای رأی کافی نیست (بعد از چند لحظه اکثریت حاصل شد) رأی میگیریم باعتبار نامهٔ آقای محمد حسین قشقائی از آباده آقایان موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد .

یکعده از آقایان اجازه نطق قبل از دستور خواسته اند

نمایندگان ـ ختم جلسه

قبادیان ـ بنده با ختم جلسه مخالفم .

[٦ ـ موقع و دستور جلسه آتیه ـ ختم جلسه]

نایب رئیس ـ چون عده کافی نیست جلسه را ختم میکنیم **جلسه آتیه روز سه شنبه (مهندس فریور ـ آقا روز یکشنبه) دستور مراسم تحلیف و طرح پیشنهادی آقای دولت آبادی و انتخاب یك نفر عضو کسری کمیسیون دادگستری .**

(مجلس نیمساعت بعد از ظهر ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ دکتر معظمی